

ULUSAL FINDIK KONSEYİ BAŞKANLIĞI
BASIN AÇIKLAMASI
22.10.2025

Konu: Kahverengi Kokarca

Şu günlerde tarım ürünlerimizde büyük tahribatlar yapan, yerleşim yerlerinde yoğunlukla görülmeye başlayan kahverengi kokarca zararlısı;

Amerika’da yaklaşık 25 yıldır, İtalya’da 15 yıldır, Gürcistan’da 10 yıldır, başta fındık olmak üzere tarımsal üretime büyük zararlar vermiştir.

Ülkemizde de ilk 2017 yılında Gürcistan sınırimizdan sızarak, Artvin ve çevresinde lokal olarak görülmüştür.

Bu ilk görülmeden sonra 2023 yılına kadar tehlikeli bir yayılma hissedilmemiştir.

Ancak 2023 hasat döneminde, Ordu’nun Fatsa ilçesinde büyük bir zarar vererek yayılmaya başlamıştır ve ne kadar ciddi bir tehdit olduğunu göstermiştir.

2015 yılında Gürcistan’da görüldüğü andan itibaren, ülkemizde Karadeniz Fındık ve Mamulleri İhracatçıları Birliği’nin (KFMİB) uyarı ve bilgilendirmeleri üzerine Tarım ve Orman Bakanlığı ile KFMİB iş birliğine gitmiştir.

Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü de biyolojik mücadelede en önemli bir adım olan “Samuray Arısı” üretimine başlamıştır.

Fındık Araştırma Enstitüsü, üniversiteler ile diğer kurumların da çabasıyla yaklaşık 1 milyon adet Samuray Arısı (*Trissolcus japonicus*) varlığına ulaşmıştır.

KAHVERENGİ KOKARCAI TANIYALIM

Öncelikli bu zararlı böcek, uzun yıllardır fındık bölgelerinde bilinen yeşil kokarcaya benzemekle beraber; zarar anlamında çok daha tehlikelidir.

Fındığın doğumu mart ve nisan aylarında başlayıp, hasat dönemi olan ağustos ayına kadar önce fındığa, sonrasında ise ülkemizdeki tüm tarım ürünlerine, meyve, sebze ve tahıl olmak üzere zaruri ihtiyaç maddelerini, kısaca ülkemizdeki tüm tarım ürünlerini tehdit etmektedir.

Normal zamanda 2 kere yumurta dönemi ve her bir dönemde 300’e yakın yavrunun da gelişerek kendi içinde çoğalması ile bir çiftin binlerce kahverengi kokarca olacağını düşündüğümüzde olayın vahameti daha iyi anlaşılmaktadır.

Bu böceğin, insan hayatına önemli ölçüde bir zararı olduğu şu ana kadar tespit edilmemekle birlikte, sağlıkçılarımız tarafından zaman zaman yapılan, alerjik sorunlar veya böceğin sık görüldüğü yerlerde ilaç öncesi ve ilaç sonrası alınması gereken tedbirler ve uyarıları dikkate alınmalıdır.

Böceğin asıl zararının başta fındık olsa da tüm tarım ürünlerini tehdit etmektedir. Fındık, tek başına 2,5- 3 milyar dolar gelir sağlamaktadır ve bu gelir risk altındadır. 35-40 milyar dolarlık tarımsal ihracat gelirimiz de aynı riskle karşı karşıyadır.

Dünyada bu böcekle ilgili en başarılı biyolojik mücadele Samuray Arısı ile yapıldığı için ülkemizde de bu yöntem önemsenmiş ve bu konuda belli bir mesafe alınmıştır.

Bugün 10-15 milyon adet Samuray Arısı üretmiş olsaydık bu sorunu büyük ölçüde çözebilirdik ancak yeterli Samuray Arısı olmadığı için kimyasal mücadele yaygındır ve dikkatli davranmak zorundayız.

Kahverengi Kokarca için bir tarımsal pandemi demek hiç de abartılı olmaz. Tarımsal COVID'le karşı karşıyayız.

BUGÜNE KADAR YAPILANLAR

Zararlı böcek 2023 hasat döneminde Ordu'nun Fatsa ilçesinde büyük zarar vererek kendini tanıttıktan sonra 2024 yılı Ocak ayından itibaren, Ordu valisi büyükşehir belediye başkanı tüm ilçelerin kaymakamları, ziraat odaları, fındık araştırma enstitüsü, borsalar, ticaret odaları, köy mahalle muhtarları, imamları, KFMİB ve üniversitenin de katılımları ile bilim insanlarının da görüşleri alınıp Tarım ve Orman Bakanlığı koordinesinde “kriz merkezi kuruldu” ve koordinasyonun yönetimi İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'ne, uygulama ise İl Tarım ve Orman Müdürlüğü görevlileri, muhtarlar ve ziraat odaları görevlileri ile başlatılmıştır.

“Kahverengi Kokarcayla Mücadele Eylem Planı” oluşturuldu ve bu plana uygun olarak mücadele devam etmektedir.

Sürecin başından bu güne kadar şahsım ve Ulusal Fındık Konseyi (UFK) her aşamada hassasiyetle sürecin içinde yer almıştır.

2023 sezonunda sadece Fatsa ve civarında görünen zararlı böcek 2024 sezonunda çevre il ve ilçelere yayılmış 2025 sezonunda ise Ordu haricinde Trabzon, Giresun, Samsun ve Batı Karadeniz olmak üzere tüm illerde görülmüştür. Samsun ve Batı Karadeniz'de etkisi daha fazla hissedilmiştir.

2025 sezonunda en az hasar gören yerin Ordu olmasının sebebi 2 yıldır yürütülen etkin mücadeledir.

Diğer tüm illerde 2024 ve 2025 yıllarında farkındalık içinde ciddi bir mücadele başlamıştır.

Diğer iller ve bölgeler, bu zararlı böcekle yeni yeni yüz yüze gelmiş ve zararın boyutlarını da hemen anlamıştır. Bu illerimizde de kurum ve kuruluşların hassasiyeti, gayreti ve farkındalığıyla mücadele yürütülmekte ve çok kısa zamanda oldukça olumlu sonuçlar alınacağını muhakkaktır. Sorun ortak, düşman aynı ve mücadele birliktedir...

Böceğin bazı yerlerde yoğun, bazı yerlerde az görülmesinin sebebi; mücadelenin yoğunluğu ve şekliyle iklim şartlarıdır. Üreticinin farkındalığı ve duyarlılığı esas olmalıdır.

BU GÜNDEN SONRA YAPILMASI GEREKENLER VE ÇÖZÜM YOLLARI

Bu mücadele, kesinlikle ülkemizde tüm il, ilçe ve köylerde, fındık bölgeleri başta olmak üzere diğer tüm tarım bölgelerini de kapsayacak şekilde genelleştirilmelidir. Tek bir kokarca dahi görülse yok edilmelidir.

Ordu ilinde yukardaki tüm kurum kuruluşların katılımı ile 2023 yılında başlayan İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ve koordinasyonunda yapılan model eksikleri güncellenmiştir. Ordu Valiliğinin talimat ve takipleriyle 2024 ve 2025 yıllarında etkin mücadele sürdürülmektedir.

Yöntem gelişmeye ve önerilere açık olmakla beraber;

1-) 2025 yılında Altınordu Ziraat Odası'nın başlattığı, böceğin yoğun görüldüğü bölgelerde, bez veya duvarlara sıkılan koku ve zehir yöntemi ile toplu imha yöntemi... Bilimsel adıyla feromon tuzak...

2-) Kışlakların ve şüpheli yerlerin gerektiğinde kolluk kuvvetlerinin müdahalesi, muhtarların destek ve iknaları, o anda ikamet edilemeyen hanelerin köylerde ikamet eden yakınlarının refakati ile sonbahar ve ilkbaharda en az iki kere ilaçlanması...

3-) Kışlak çıkışlarında Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ruhsatlandığı ilaçlarının bahçelere belli aralıklarla uygulanması, İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, ziraat odaları ve mahalle muhtarları tarafından uygulanması...

4-) İlacın etkisi geçtikten sonra veya mezarlıklara, ormanlık alanlara, Samuray Arıları bırakılmalı, bu yöntemlerle zararlı böceği büyük ölçüde baskı altına almak, tüm ülkemizde uygulanmak şartıyla mümkün olacak ve başarı oranı % 90'ların üzerine çıkacaktır.

BU MÜCADELE TARIMDA, GEÇMİŞTEKİ PANDEMİ MÜCADELESİ İLE EŞ DEĞERDE GÖRÜLMELİ.

Yukardaki 4 madde öncelikli tüm fındık üretim bölgesinde ve zararlı böceğin az da olsa görüldüğü tüm tarım alanlarında, ülkemizin tamamında uygulanmalıdır.

Öncelikle UFK üyesi, Ziraat Odaları, Ticaret Borsaları, Ticaret ve Sanayi Odaları, araştırma enstitüleri, fkb, üniversiteler, Tarım ve Orman Bakanlığı ve diğer Bakanlıklarla beraber, ilgili STK'lar, mahalle muhtarları, imamaları, ilçe belediyeleri,

ilçe Kaymakamları, büyükşehir belediyesi ve valilik, istişareler ve işbirliğiyle büyük bir önem ve hassasiyetle çalışmaktadır.

DÜNYANIN HİÇBİR BÖLGESİNDE (AMERİKA, İTALYA, GÜRCİSTAN) % 100 BAŞARI SAĞLANAMAMIŞ OLSA DA TOPYEKÜN MÜCADELE EDİLDİĞİNDE ZARARLI BÖCEĞİ PASİFİZE ETMEK MÜMKÜNDÜR.

UFK olarak “*Kahverengi Kokarca ile Mücadele Eylem Planı*” kapsamında üstümüze düşeni ziyadesiyle yapma gayreti ve taahhüdü içinde, konunun ısrarcı takipçisi olduğumuzu kamuoyuna arz ederim.

**Cem ŞENOCAK
ULUSAL FINDIK KONSEYİ
YÖNETİM KRULU BAŞKANI**